

Riktlinje om systematiskt kvalitetsarbete för forskning

Detta styrdokument har beslutats av rektor (diarienummer HS-2025-0898) och gäller från och med den 1 maj 2025. Styrdokumentet reglerar KTH:s systematiska kvalitetsarbete gällande forskning och forskningsstödande verksamhet. Här beskrivs vilka delar som ingår i kvalitetsarbetet, övergripande hur de ska genomföras samt med vilken frekvens. Kontinuerlig uppföljning och återkommande granskning utgör centrala delar av KTH:s kvalitetsarbete. Ansvariga för översyn och frågor om styrdokumentet är ledningskansliet och fakultetsrådet.

1 Inledning

De olika delarna av det systematiska kvalitetsarbetet för forskning utgör tillsammans ett kvalitetssystem som är utformat för att vara kvalitetsdrivande och resurseffektivt. Kvalitetsarbetet ska stödja KTH:s insatser i att uppnå KTH:s vision och övergripande mål (V-2023-0668), svara mot nationella och internationella riktlinjer samt beakta de kvalitetssäkrande processer, sakkunnig- och kollegial granskning (peer review) och seminariediskussion, som utgör grunden för god forskning.

1.1 Ansvarsfördelning

Det systematiska kvalitetsarbetet ska vara en integrerad del av verksamheten, engagera såväl ledning som medarbetare och ha en tydlig fördelning av ansvar. Fakultetsrådet ansvarar för att det systematiska kvalitetsarbetet följs upp och revideras vid behov.

Ansvarsfördelning gällande kvalitetsarbetet följer *Arbetsordning vid KTH* (V-2024-0608). Skolornas fakultetsnämnder har det övergripande ansvaret för utveckling av förutsättningar för forskning likväl som för kvalitetssäkring av forskning vid respektive skola. Fakultetsrådet har det universitetsövergripande ansvaret för dessa frågor.

Skol- och universitetsledning har det övergripande ansvaret för verksamheten som helhet samt för resursfördelningen.

1.2 KTH:s kvalitetsarbete utifrån CoARA:s principer

KTH är sedan april 2023 medlemmar av Coalition for Advancing Research Assessment, CoARA (V-2023-0371). Medlemskapet innebär ett åtagande om att aktivt, på nationell och europeisk nivå, arbeta för att utveckla kvalitetsbedömning av forskning samt att stärka kvalitet i forskning genom att beakta CoARA:s principer i rekrytering, kompetensutveckling och internt kvalitetsarbete. KTH:s systematiska kvalitetsarbete är utvecklat i enlighet med CoARA:s principer.¹

Principerna innebär att erkänna hela mångfalden av bidrag till forskning i enlighet med forskningens behov och karaktär, att forskningsbedömningar främst ska baseras på kvalitativ utvärdering där kollegial granskning är central och att kvantitativa indikatorer ska användas ansvarsfullt. De innebär vidare att tidskrifts- och publikationsbaserade mått, då detta är

¹ Det är principerna 1–4 som har direkt bäring på KTH:s systematiska kvalitetsarbete. Länk till [CoARA commitments](#).

lämpligt, ska användas på ett ansvarsfullt sätt, samt att rankningar av forskningsorganisationer undviks i forskningsutvärderingar.

1.3 Externa krav på kvalitetsarbetet

KTH:s systematiska kvalitetsarbete tar hänsyn till de externa krav som ställs på vårt kvalitetssystem (*Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende utbildning och forskning*, UKÄ, 2023). Det innebär att KTH:s systematiska kvalitetsarbete ska följa en viss fastställd och tillgänglig ordning där ledordet för kvalitetsarbetet är att det finns en kvalitetskultur på lärosätet, samt att det ska göras kontinuerliga uppföljningar och återkommande granskningar där resultaten används och ligger till grund för förändringar på operativ och strategisk nivå. Kvalitetsarbetet ska därtill engagera ledning och medarbetare samt externa intressenter när det är ändamålsenligt.

1.4 Kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling

Kvalitetssäkring av forskning ska innehålla såväl kontinuerlig uppföljning som återkommande granskningar med nationella och internationella sakkunniga vilka ska utgöra grund för kvalitetsutveckling. Kvalitetssäkringen ska grundas i kvalitativa diskussioner och analyser där kvantitativa indikatorer endast bör användas som stödmaterial.

Kvalitetsarbetet syftar till att kontinuerligt utveckla forskning och förutsättningarna för forskning vid KTH. Kvalitetsarbetet ligger till grund för det strategiska utvecklingsarbetet och effektiv användning av KTH:s resurser.

Såväl det kvalitetssäkrande som det kvalitetsutvecklande arbetet ska grundas i en ständigt pågående KTH-gemensam diskussion om vad som utmärker hög kvalitet i forskning. Diskussionen ska ta hänsyn till den mångfacetterade forskningsverksamhet som finns vid KTH. Hög kvalitet i termer av prestationer eller forskningsresultat ska förhållas till forskningens förutsättningar, och ta hänsyn till enskilda forskningsämnenas karaktär och deras roll i samhället.

KTH:s systematiska kvalitetsarbete ska understödja ledning och utveckling av forskning samt identifiera miljöer i behov av särskild åtgärd.

1.5 Områden för uppföljning av kvalitet i forskning

Utiifrån *KTH:s vision och övergripande mål* (V-2023-0688) har kvalitetsområden med bäring på förutsättningar för forskning och kvalitet i forskning formulerats. Kvalitetsområden utgör de aspekter eller teman som följs upp i det systematiska kvalitetsarbetet. De listas här utan rangordning.

Förutsättningar:

- kreativa och trygga arbetsmiljöer
- forskningsinfrastrukturer av hög kvalitet
- resurseffektivt forsknings- och verksamhetsstöd
- ändamålsenlig fördelning mellan forskning och utbildning.

Forskningens resultat och genomslag:

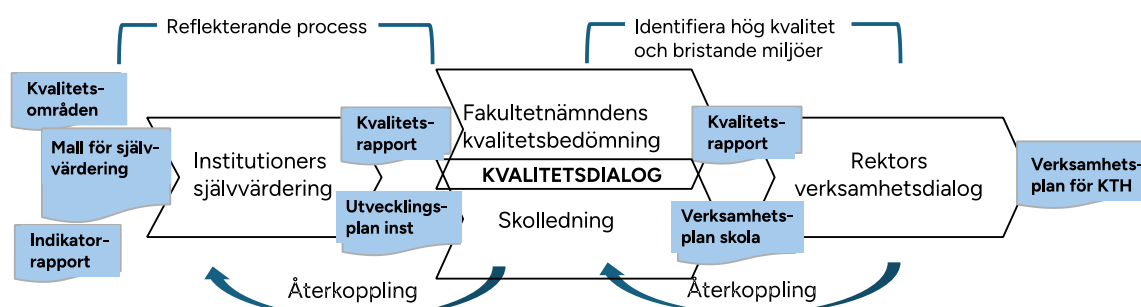
- öppen publicering på en för ämnesområdet relevant nationell och internationell nivå
- ett för ämnesområdet stabilt och strategiskt arbete för extern finansiering med tillfredställande utfall
- ett för ämnesområdet betydelsefullt genomslag nationellt och internationellt
- samverkan/partnerskap med aktörer av relevans för ämnesområdet.

Vilka kvalitetsområden som ska vara i fokus beslutas inför kommande kontinuerliga uppföljning av fakultetsrådet i samråd med vicerektor för forskning och skolornas fakultetsnämnder.

2 Kontinuerlig uppföljning

Forskning vid KTH kvalitetssäkras kontinuerligt genom kollegial vetenskaplig granskning. Det görs vid forskningsseminarier och genom sakkunniggranskning vid rekrytering, befordran, vetenskaplig publicering och i konkurrensutsatta ansökningar för extern finansiering. Detta kompletteras av kontinuerlig uppföljning inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Kontinuerlig uppföljning av forskningskvalitet genomförs vartannat år och består av aktiviteter på institutionsnivå, i fakultetsnämnder och i skolledning. Övriga år genomförs uppföljning av fakultetsförnyelseplaner och kompetensutveckling. Dessa aktiviteter utgör en del av KTH:s verksamhetsdialoger. Nedan beskrivs de olika delarna i processen för den kontinuerliga uppföljningen av forskningskvalitet utifrån organisationsnivå, aktör och hur de förhåller sig till varandra.

Figur 1 Processkiss för kontinuerlig uppföljning som genomförs vartannat år.

2.1 Institutionens arbete inom ramen för den kontinuerliga uppföljningen

Det är KTH:s forskare som står för kvaliteten i forskningen och institutioner och avdelningar utgör de forskningsmiljöer som är grunden för detta.

I den kontinuerliga uppföljningen av forskningskvalitet ska man på institutionsnivå göra en självvärdering. I de miljöer där det är relevant kan en eller flera forskningsavdelningar utgöra självvärderingsenheter. Arbetet med att göra självvärderingen är en betydelsefull process som syftar till att reflektera över och analysera såväl själva forskningsverksamheten som den egna forskningsmiljön och förutsättningarna för forskning. För att detta arbete ska vara kvalitetsdrivande ska arbetet involvera såväl doktorander som juniora och seniora forskare, forskningsledare, avdelningschef och prefekt.

Institutionens prefekt har det övergripande ansvaret för självvärderingsprocessen samt för att arbetet förankras i verksamheten. Avdelningar inom en institution bör tydligt involveras i självvärderingen. Om en forskningsavdelning utgör självvärderingsenhet kan prefekten delegera ansvaret till avdelningschef. Ett kvantitativt underlag, i form av en indikatorrapport med ekonomiska och bibliometriska data redovisade på institutionsnivå, tas fram av ledningsstödet på central nivå. Därtill kan resultatrapport från KTH medarbetarpuls och genomförda skyddsronder utgöra kompletterande underlag.

Vilka indikatorer som ska ingå i indikatorrapporten beslutas inför kommande kontinuerliga uppföljning av fakultetsrådet i samråd med vicerektor för forskning och skolornas fakultetsnämnder.

Självvärderingen genomförs utifrån en mall med rubriker som relaterar till kvalitetsområden (se avsnitt 1.5).² Självvärderingen är främst en strukturerad kvalitetsdialog, utifrån rubricerade kvalitetsområden. Utkomsten av kvalitetsdialogen ska tillsammans med en kortfattad redogörelse av själva processen sammanställas i en självvärderingsrapport. I självvärderingsrapporten redogör självvärderingsenhet, institution eller avdelning, för de styrkor och svagheter som finns i forskningsmiljön och vad som har identifierats som utvecklingsområden.

Självvärderingsrapporten ska förankras i institutionens forskarkollegium innan den färdigställs. Prefekten ansvarar för att kvalitetsdialog och förankring äger rum samt att självvärderingsrapporten presenteras för fakultetsnämnden.

Institutioners eller där det är tillämpligt forskningsavdelningars självvärderingsrapporter utgör underlag för skolans kvalitetsrapport som sammanställs av skolans fakultetsnämnd (se nedan).

Fakultetsnämnden ansvarar för att kvalitetsrapporten tillgängliggörs och att återkoppling till institutioner sker efter slutförd verksamhetsdialog.

2.2 Kontinuerlig uppföljning vid fakultetsnämnd och skolledning

Institutionens självvärderingsrapport ska, efter förankring vid den egna institutionen, lämnas över till skolans fakultetsnämnd. Med dessa rapporter som underlag genomför respektive skolas fakultetsnämnd kvalitetsdialoger. Formen för kvalitetsdialogen beslutar fakultetsnämnden om, den kan till exempel anordnas som kvalitetsinternat eller behandlas vid ordinarie sammanträde.

Kvalitetsdialogen är ett tillfälle för dialog kring skolövergripande frågeställningar om hur kvalitet i forskningen kan bibehållas eller höjas. Den är även ett tillfälle för återkoppling till institutioner och prefekter. De skriftliga underlagen, självvärderings- och indikatorrapporter samt kvalitetsdialogen, ger sammantaget även ett underlag som kan synliggöra forskningsmiljöer med bristande kvalitet och som är i behov av särskild uppföljning.

Fakultetsnämndens arbete med kvalitetsdialog och dess resultat ska sammanställas i en kvalitetsrapport på skolnivå. Kvalitetsrapporten ska vara en sammanfattande analys. Fakultetsnämnden ansvarar för framtagandet av en kvalitetsrapport och för att involvera skolledning i arbetet. Kvalitetsområden, rubrikerna i institutionernas självvärderingar, ska adresseras i kvalitetsrapporten. Därtill finns möjlighet för fakultetsnämnden att lyfta andra frågor rörande forskningskvalitet som identifierats.

Fakultetsnämnden beslutar om formen för sin kvalitetsrapport, som kan vara en traditionell rapport, ett textdokument, en powerpointpresentation eller motsvarande. Fokus ska ligga på övergripande analys. Rapporten utgör underlag för dialog och bör vara kortfattad.³

Kvalitetsrapporten ska förankras vid skolan innan den redovisas vid KTH:s verksamhetsdialog.

² Ledningskansliet ansvarar för att i god tid ta fram indikatorrapport och mall för självvärdering.

³ Ledningskansliet ansvarar för att i god tid förse fakultetsnämnd med anvisning och stöd.

2.3 KTH:s verksamhetsdialog om forskningskvalitet

Enligt KTH:s process för styrning ska två verksamhetsdialoger per år genomföras vid varje skola. Den kontinuerliga uppföljningen av forskningskvalitet utgör en del i en av dessa. Där diskuteras följaktligen förutsättningarna för forskningskvalitet vid respektive skolas institutioner och forskningsmiljöer. Deltar gör skolchef, vice ordförande i fakultetsnämnden samt de funktioner/personer vars närvaro fakultetsnämnd och skolledning finner väsentlig. Diskussionsunderlag utgörs av skolans kvalitetsrapport, den sammanfattande analys som fakultetsnämnden gjort, och indikatorrapport.

2.4 Fakultetsrådet

Fakultetsrådet har ett övergripande ansvar för kvalitetsutveckling av forskning vid KTH samt förvaltar och ansvarar för vidareutveckling av det systematiska kvalitetsarbetet. Inom ramen för den kontinuerliga uppföljningen ansvarar fakultetsrådet för att stödja skolornas process och för att följa upp eventuella behov av förändringar av processen i syfte att uppnå ett kvalitetssystem som är utformat för att vara kvalitetsdrivande och resurseffektivt.

Mallen för självvärdering beslutas av fakultetsrådet inför kommande kontinuerliga uppföljning.

Fakultetsrådet ansvarar för att utifrån skolornas kvalitetsrapporter samt verksamhetsdialogerna identifiera KTH-gemensamma frågor, samt att anordna aktiviteter, workshops eller seminarium runt dessa. Detta bidrar till att utveckla den KTH-gemensamma synen på vad hög kvalitet i forskning är.

2.5 Verksamhetsstöd

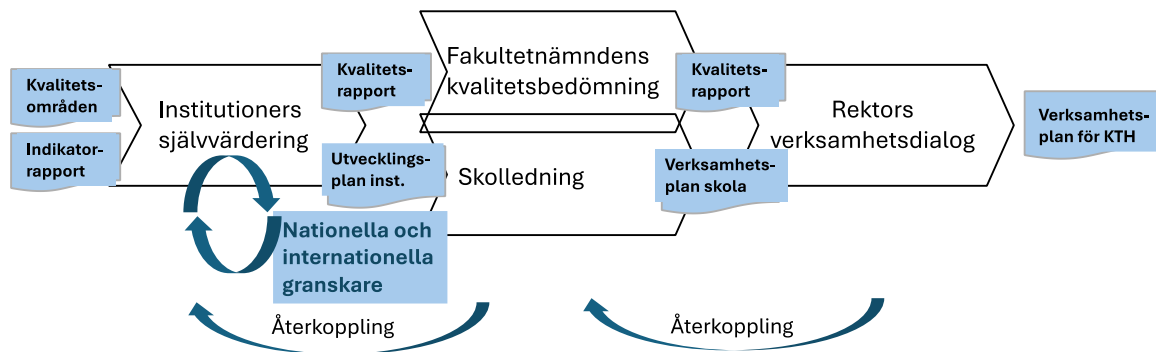
Verksamhetsstödet på central nivå ansvarar för att, i god tid, ta fram och sammanställa ett kvantitativt underlag. Skolvisa indikatorrapporter med ekonomiska och bibliometriska data redovisade på institutions- och avdelningsnivå delges skolcheferna.

Ledningskansliet ansvarar för att instruktion, mall för självvärdering, information samt tidsplan finns tillgängliga.

3 Återkommande granskning

Utöver den kontinuerliga uppföljningen genomför KTH vart sjätte år en återkommande granskning med extern kollegial bedömning. Dessa syftar framför allt till att vara kvalitetsutvecklande och utformas med beaktande av KTH:s mångfacetterade forskningsverksamhet. Sakkunnigpaneler utses, med såväl nationella som internationella granskare samt interna granskare, som lämnar rekommendationer gällande forskningsmiljöns utvecklingsmöjligheter.

Den återkommande externa granskningen avser att höja forskningens kvalitet och tydliggöra den i ett nationellt och internationellt perspektiv.

Figur 2 Processkiss över återkommande granskning som genomförs vart sjätte år.

3.1 Formen för återkommande granskningar

Fakultetsrådet ansvarar för att i samråd med vicerektor för forskning och fakultetsnämnderna utforma de återkommande granskningarna. Det innebär såväl formen för granskningen som vilka kvalitetsområden som ska utvärderas samt sammansättning av sakkunnigpaneler med nationella och internationella granskare. Här beslutas även vilka kvantitativa och kvalitativa underlag som ska ingå i granskningen och eventuell mall. Ledningskansliet ansvarar för att ta fram och sammanställa kvantitativa underlag samt ta fram instruktioner och mallar.

Granskningarna kan, om det bedöms vara relevant, inkludera en självvärderingsprocess. Kvalitetsrapporter från kontinuerliga uppföljningar används med fördel som underlag även i återkommande granskningar.

Återkommande granskning kan vara såväl universitetsövergripande som inriktad mot avgränsade forskningsmiljöer eller forskningsstödande verksamhet. På förekommen anledning kan även fokusutvärderingar initieras. I normalfallet ska all forskningsverksamhet genomgå någon form av extern granskning vart sjätte år.

Som ett komplement till den universitetsövergripande granskningen kan fakultetsnämnder själva bestämma om granskningar med extern bedömning av den egna verksamheten. Stöd för planering och genomförande kan fås från ledningskansliets kvalitetsfunktion. Sådana granskningar tas i beaktande i planeringen av universitetsövergripande granskningar.

3.2 Uppföljning och återkoppling

Det åligger de granskade forskningsmiljöerna att beakta och hantera resultaten av den återkommande granskningen. Prefekt alternativt avdelningschef har det övergripande ansvaret för att så sker. Institutionerna redogör för detta arbete i kommande självvärdering inom ramen för den kontinuerliga uppföljningen.

Fakultetsnämnd, i samråd med skolledning, ansvarar för att utfallet av granskningen följs upp på skolnivå.

Vid verksamhetsdialogerna följs såväl granskningens resultat som det kvalitetsutvecklande arbete som sakkunnigpanelens rekommendationer gett upphov till upp. I de fall granskningen visar på bristande kvalitet ansvarar skolchef, eller den som skolchef utser, för att en åtgärdsplan upprättas. Åtgärdsplaner hanteras i särskild ordning.

Fakultetsrådet ansvarar för att resultatet av den återkommande granskningen tillgängliggörs, öppet presenteras och diskuteras med lärosätets forskare och lärare. Resultat från dessa granskningar bör användas som underlag för den kontinuerligt pågående kollegiala diskussionen vid KTH om vad som utgör hög kvalitet.

4 Ytterligare processer för systematiskt kvalitetsarbete

Förutom kontinuerlig uppföljning och återkommande granskning finns ytterligare processer som även de utgör viktiga delar av det systematiska kvalitetsarbetet.

4.1 Utveckling och förnyelse

Utveckling och förnyelse av forskning sker vid skolor, institutioner och forskningsmiljöer. En levande kvalitetskultur, grundad i kollegiet, bidrar både till utveckling och till förnyelse. Därtill finns enheten för forskningsstöd, RSO, som ger stöd och rådgivning till enskilda forskare och forskningsmiljöer samt KTH: bibliotek, KTHB, vilket bland annat analyserar forskningens genomslag.

Fakultetsförnyelseplaner tas fram på skol- och institutionsnivå. Det är ett strategiskt dokument som kontinuerligt förnyas och ligger till grund för strategisk diskussion och inriktningsbeslut vid respektive fakultetsnämnd. Vartannat år utgör fakultetsförnyelseplanerna underlag vid verksamhetsdialoger. Här beskrivs skolans fakultet och hur kompetensbehovet ser ut framöver. Tankar kring förnyelse och utveckling av forskningsområden och inriktningar kan formuleras i dessa planer.

På en universitetsövergripande nivå har forskningsberedningen under ledning av vicerektor för forskning i uppdrag att bereda frågor inför beslut på ledningsnivå gällande forskningens utveckling och förnyelse. Forskningsberedningen ansvarar för att:

- föreslå direkt finansiering av forskningssatsningar,
- prioritera samfinansiering mellan satsningar som beviljats extern finansiering,
- nominera KTH-representanter till nationella och internationella råd och kommittéer,
- hantera interna nomineringsprocesser,
- hantera frågor gällande KTH:s deltagande i nationella och internationella nätverk,
- verka för ett effektivare arbetssätt mellan fakultet och verksamhetsstöd,
- föreslå utvecklingsprojekt,
- utarbeta förslag på KTH:s styrke- och fokusområden och delta i dialogen om hur KTH vill att detta ska kommuniceras.

Dessa aktiviteter för utveckling och förnyelse bidrar till att uppnå målen för det systematiska kvalitetsarbetet och utvärderas inom ramen för den universitetsövergripande återkommande granskningen.

4.2 God forskningssed och öppen vetenskap

Ytterst är det den enskilde forskarens ansvar att säkerställa att forskningen görs i enlighet med god forskningssed. Institutionernas arbete med frågor gällande forskningsetik och god forskningssed adresseras inom ramen för den kontinuerliga uppföljningen.

KTH har som forskningshuvudman ansvar för att *Etikprövningslagen* följs (SFS 2003:460). Etikutskottet, ett beredande organ under fakultetsrådet, stödjer forskare kring aspekter av forskningsetik som inte är prövningspliktig och gör, vid förfrågan, även etikbedömning av

specifika forskningsprojekt. Utskottet ska verka för god forskningssed genom att stärka den kollegiala kulturen.

För utredning av misstanke om oredlighet eller avvikelse från god forskningssed finns *KTH:s kommitté för utredning av misstänkt avvikelse från god forskningssed*.⁴

KTHB stödjer forskare och forskningsmiljöer i publiceringen av forskning inom ramen för *öppen vetenskap*, det vill säga fri och öppen tillgång till vetenskapliga texter, forskningsresultat och forskningsdata.

4.3 Jämställdhet, mångfald och lika villkor

Främjandet av jämställdhet i forskningens förutsättningar är ett arbete som i stor utsträckning sker på institutionsnivå. Detta arbete följs upp inom ramen för den kontinuerliga uppföljningen. Därtill driver KTH ett löpande arbetet avseende jämställdhet, mångfald och lika villkor med bäring på forskningskvalitet. Detta beskrivs närmare i kommande *Inriktningsbeslut för jämställdhet, mångfald och lika villkor vid KTH 2025–2029*.

4.4 Hållbar utveckling

Relevanta aspekter av arbetet för hållbar utveckling hanteras i forskningsmiljöerna. Detta arbete följs upp inom ramen för den kontinuerliga uppföljningen. På universitetsövergripande nivå regleras arbetet i kommande *Inriktningsbeslut för hållbar utveckling vid KTH 2025–2029*.

⁴ Se Vägledning för lärosätens arbete med att förebygga, hantera och följa upp misstankar om avvikelser från god forskningssed, SUHF Dnr SU-850-0057-18.